

เอกสารและรายการอ้างอิง

1. พิชัย เจริญพานิช. ขบวนการคลอด สรีรภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไข. ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.
2. ละเอียด อุดมรัตน์. การพยาบาลมารดาที่ทำสูติศาสตร์หัตถการ. ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2521: 105.
3. Sakala C. Medically unnecessary cesarean section births: Introduction to a symposium. Soc Sci Med 1993; 37: 1177-83.
4. Barros FC, Vaughan JP, Victora CG. Why so many cesarean sections? The need for a further policy change in Brazil. In: Ordonez JFC, Paganini JM, Stafield B, editors. Health service research. Pan American Health Organization. Scientific Publication no. 534. 1986: 925-34.
5. Rates of Cesarean Delivery - United States, 1993. MMWR Morb Mortal Wkly Rep 1995; 44: 303-7.
6. Paul RH, Miller DA. Cesarean birth: how to reduce the rate. Am J Obstet Gynecol 1995; 172: 1903-7.
7. Clarke SC, Taffel S. Changes in cesarean delivery in the United States, 1988 and 1993. Birth 1995; 22: 63-7.

8. Rosen WG, Dickinson JC, Westhoff CL. Vaginal birth after cesarean: a meta-analysis of morbidity and mortality. *Obstet Gynecol* 1991; 77: 465-7.
9. Sanchez-Ramos L, Moorhead RI, Kaunitz AM. Cesarean section rates in teaching hospitals: a national survey. *Birth* 1994; 21: 194-6.
10. อนุวัฒน์ ศุภชุติกุล. การบริหารจัดการเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปีของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เรื่อง "ปฏิรูปเพื่อสุขภาพ ยุทธศาสตร์ใหม่สู่การพัฒนาระบบ" วันที่ 1-2 กุมภาพันธ์ 2539 ณ โรงแรมรอยัลลอร์ดคิด เซอรادتัน กรุงเทพมหานคร.
11. เวชระเป็ยนและสถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์, แผนก. สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2523. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524: 31, 34, 36.
12. _____. สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2524. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525: 35, 40, 42, 53, 72.
13. _____. สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2525. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526: 35, 44, 46, 54, 72.
14. _____. สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2526. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527: 40, 44, 59, 81.

15. ____ . สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2527. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528: 40,44,46,57.
16. ____ . สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2528. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529: 54,57,59,73,78.
17. ____ . สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2529. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530: 51,58,60,83.
18. ____ . สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2530. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531: 55,57,59,83.
19. ____ . สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2531. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532: 54,62,64,84.
20. ____ . สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2532. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533: 59,62,64,90.
21. ____ . สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2533. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534: 59,65,67,90.
22. ____ . สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2534. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535: 62,65,67,96,97.
23. ____ . สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2535. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536: 63,67,69,100,101.

24. _____. สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2536. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537: 63,67,69,100.
25. _____. สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปี 2537. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538: 63,67,69,101.
26. เวชสถิติโรงพยาบาลรามาริบัติ, หน่วย. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.
2523. กรุงเทพมหานคร: คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ, 2524:
49,56.
27. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2524. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ, 2525: 50,58.
28. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2525. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ, 2526: 2-2,2-10.
29. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2526. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ, 2527: 2-2,2-9.
30. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2527. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ, 2528: 2-3,2-10.
31. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2528. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ, 2529: 2-3,2-10.
32. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2529. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ, 2530: 2-3,2-9.

33. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2530. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2531: 2-3,2-8.
34. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2531. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2532: 2-3,2-8.
35. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2532. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2533: 2-3,2-10.
36. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2533. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2534: 2-3,2-10.
37. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2534. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2535: 2-3,2-11.
38. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2535. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2536: 2-3,2-11.
39. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2536. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2537: 2-3,2-11.
40. _____. รายงานสถิติโรคและการผ่าตัด ประจำปี พ.ศ.2537. กรุงเทพมหานคร:
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2538: 2-3,2-11.
41. เวชระเวชระเบียนและสถิติโรงพยาบาลศิริราช, งาน. สถิติโรงพยาบาลศิริราช
ประจำปี พ.ศ.2527. กรุงเทพมหานคร: คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช,
2528: 23.

42. _____. สถิติโรงพยาบาลศิริราช ประจำปี พ.ศ.2528. กรุงเทพมหานคร :
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช, 2529: 25.
43. _____. สถิติโรงพยาบาลศิริราช ประจำปี พ.ศ.2529. กรุงเทพมหานคร :
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช, 2530: 23.
44. _____. สถิติโรงพยาบาลศิริราช ประจำปี พ.ศ.2530. กรุงเทพมหานคร :
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช, 2531: 24.
45. _____. สถิติโรงพยาบาลศิริราช ประจำปี พ.ศ.2531. กรุงเทพมหานคร :
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช, 2532: 29.
46. _____. สถิติโรงพยาบาลศิริราช ประจำปี พ.ศ.2532. กรุงเทพมหานคร :
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช, 2533: 27.
47. _____. สถิติโรงพยาบาลศิริราช ประจำปี พ.ศ.2533. กรุงเทพมหานคร :
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช, 2534: 30.
48. _____. สถิติโรงพยาบาลศิริราช ประจำปี พ.ศ.2534. กรุงเทพมหานคร :
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช, 2535: 30.
49. _____. สถิติโรงพยาบาลศิริราช ประจำปี พ.ศ.2535. กรุงเทพมหานคร :
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช, 2536 : 31.
50. สู้ทัศน์ กลกิจโกวินท์. การผ่าท้องทำคลอด. ใน: สู้จิต เผ่าสวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์,
ดำรง เจริญประบุร, สู้ทัศน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สูติศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 325-43.

51. Shearer EL. Cesarean section: medical benefits and costs. Soc Sci Med 1993; 37: 1223-31.
52. Buchholz NP, Dary GE. Urological complications associated with cesarean section. Eur J Obstet Gynecol 1994; 56:161-3.
53. Sachs BP, Yeh J, Acker D, Driscoll S, Browth DAJ, Jewett JF. Cesarean section-related maternal mortality in Massachusetts. In: Cunningham FG, MacDonald, Grant NF, Leveno KJ, Gilstrap LG. editors. Williams obstetrics. 19 th.ed. Connecticut: Appleton-Lange, 1993: 593.
54. อนามัย, กรม. ผลการดำเนินงานอนามัยครอบครัว ปี 2538. กรุงเทพมหานคร: กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2538. (อัดสำเนา)
55. Miller JM. Maternal and neonatal morbidity and mortality in cesarean section. Obstet Gynecol Clin North Am 1993; 15: 629-38.
56. Annibale DJ, Hulsey TC, Wagner CL, Southgate WM. Comparative neonatal morbidity of abdominal and vaginal deliveries after uncomplicated pregnancies. Arch Pediatr Adolesc Med 1995; 149: 862-7.
57. วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร, สงวน นิตยารัมภ์พงศ์, นวลอนันต์ ตันติเกตุและคนอื่น ๆ. ประโยชน์ทดแทนการคลอดบุตรภายใต้พระราชบัญญัติประกันสังคม. รายงานผลการวิจัย กองแผนงานสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2536: 16-20.

58. อนามัย, กรม. แผนงานอนามัยครอบครัว พ.ศ.2535-2539. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2534.
59. Cunningham FG, MacDonald, Grant NF, Leveno KJ, Gilstrap LG. Williams obstetrics. 19 th.ed. Connecticut: Appleton-Lange, 1993: 591-613.
60. วิมลรัตน์ ทรัพย์วิเชียร. สูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524: 308-22.
61. McClain CS. The making of a medical tradition: vaginal birth after cesarean. Soc Sci Med. 1990; 34: 203-9.
62. วิชัย เทียนถาวร. แผนงาน/โครงการอนามัยครอบครัวและการพัฒนาบริการสุขภาพ-แม่และเด็ก. กรุงเทพมหานคร: กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวง-สาธารณสุข, 2538. (อัดสำเนา)
63. อีระ ทองสง. ความดันโลหิตสูงจากการตั้งครรภ์. ใน: อีระ ทองสง, จตุพล ศรีสมบูรณ์, บรรณาธิการ. ภาวะแทรกซ้อนทางอายุรศาสตร์ในสตรีตั้งครรภ์. กรุงเทพมหานคร: พี.บี. ฟอเรน บ็ุกส์ เซนเตอร์, 2536: 39-76.
64. ภิเศก ลุมพิกานนท์. การตั้งครรภ์ที่มีการเสี่ยงสูง. ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530: 95-108.
65. อีระ ทองสง. โรคเบาหวานในสตรีตั้งครรภ์. ใน: อีระ ทองสง, จตุพล ศรีสมบูรณ์, บรรณาธิการ. ภาวะแทรกซ้อนทางอายุรศาสตร์ในสตรีตั้งครรภ์. กรุงเทพมหานคร: พี.บี. ฟอเรน บ็ุกส์ เซนเตอร์, 2536: 454-70.

66. นิमित เตชไกรชนะ. รกเกาะต่ำ, รกลอกตัวก่อนกำหนด. ใน: สุจิต เฝ้าสวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สัทสน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุนติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 163-82.
67. วรารุช สุมาวงศ์. คู่มือการฝากครรภ์และการคลอด. พิมพ์ครั้งที่ 14. ภาควิชา-สุนติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.
68. ธีรา ตันทวนิช. การดูแลระหว่างตั้งครรภ์. ใน: สุจิต เฝ้าสวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สัทสน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุนติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 33-47.
69. อรุณ อมาตยกุล, สมชาย ธนวัฒนาเจริญ. การคลอดยาก. ใน: สุจิต เฝ้าสวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สัทสน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุนติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 183-93.
70. สมพล พงศ์ไทย, อธิป สรวงสมบูรณ์. การบริหารสตรีตั้งครรภ์. ใน: กำแหง จาตุรจินดา, ประทักษ์ โอบประเสริฐสวัสดิ์, สมศักดิ์ ตั้งตระกูล, สมพล พงศ์ไทย, บรรณาธิการ. สุนติศาสตร์รามาธิบดี. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2530: 99-112.
71. เบญจบ ไววนิชกุล, วงศ์กุลพัทธ์ สนิทวงศ์ฯ. การตั้งครรภ์เกินกำหนด. ใน: สุจิต เฝ้าสวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สัทสน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุนติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 126-37.

72. เยื่อน ต้นนรินทร์. การเจ็บครรภ์และการคลอดก่อนกำหนด. ใน: สุจิต เฟาส์วัสดี, ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์, ดำรง เจริญประยูร, สุตศน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สูติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 115-26.
73. Haesslein HC, Goodlin RC. Delivery of the tiny newborn. Am J Obstet Gynecol 1979; 134: 192-200.
74. อรรณพ ใจสำราญ, ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์. การตั้งครรภ์แฝด. ใน: สุจิต เฟาส์วัสดี, ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์, ดำรง เจริญประยูร, สุตศน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สูติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 131-7.
75. วิรัช วิศวะสุขมงคล. การแท้ง. ใน: สุจิต เฟาส์วัสดี, ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์, ดำรง เจริญประยูร, สุตศน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สูติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 79-91.
76. Koonin LM, Smith JC, Ramick M, Lawson HW. Abortion surveillance. MMWR Morb Mortal Wkly Rep 1992 ; 41: 1-33.
77. พิชัย เจริญพานิช. แก่นแท้ของสูติศาสตร์ ปัญหาและแนวทางแก้ไข. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี จำกัด, 2536.
78. กัษร พฤชานานนท์. ความดันโลหิตสูงในสตรีตั้งครรภ์. ใน: สุจิต เฟาส์วัสดี, ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์, ดำรง เจริญประยูร, สุตศน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สูติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 152-62.

79. บุญชัย เอื้อโพธิ์โรจน์กิจ. ทารกโตช้าในครรภ์. ใน: สุขิต เฟาส์สวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สุกัญจน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 345-51.
80. บุญชัย เอื้อโพธิ์โรจน์กิจ. ภาวะน้ำคร่ำน้อย. ใน: สุขิต เฟาส์สวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สุกัญจน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 378-85.
81. คำรง ตริสุโกศล. เนื้องอกและมะเร็งปากมดลูก, มดลูก และรังไข่ในสตรีตั้งครรภ์. ใน: สุขิต เฟาส์สวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สุกัญจน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 212-7.
82. ตูลย์ สิทธิสมวงศ์. การติดเชื้อระหว่างตั้งครรภ์. ใน: สุขิต เฟาส์สวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สุกัญจน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 488-99.
83. คำรง ตริสุโกศล. โรคหัวใจกับการตั้งครรภ์. ใน: สุขิต เฟาส์สวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สุกัญจน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 237-44.
84. สุกัญจน์ กลกิจโกวินท์. เบาหวานกับการตั้งครรภ์. ใน: สุขิต เฟาส์สวัสดิ์, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, คำรง เจริญประยูร, สุกัญจน์ กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สุตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538 : 226-36.

85. เขื่อน ตันนรินทร์. การตรวจสุขภาพของทารกในครรภ์ในระยะเจ็บครรภ์. ใน: สุจิต เฟาส์วัตดี, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, ดำรง เจริญประยูร, สุกข์สัน กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สูติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2538: 366-77.
86. กมล สังขวาสี. การผ่าท้องทำคลอด. ใน: สุจิต เฟาส์วัตดี, ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์, ดำรง เจริญประยูร, สุกข์สัน กลกิจโกวินท์, บรรณาธิการ. สูติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2525: 362-95.
87. ชัยรัตน์ คุณาวิทิตกุล. โรคติดเชื้อแบคทีเรียในสตรีตั้งครรภ์. ใน: ชีระ ทองสง, จตุพล ศรีสมบุรณ์, บรรณาธิการ. ภาวะแทรกซ้อนทางอายุรศาสตร์ในสตรีตั้งครรภ์. กรุงเทพมหานคร: พี.บี. ฟอเรน บুকส์ เซนเตอร์, 2536: 237-64.
88. มารศรี สงวนวงศ์. แนวคิดและวิธีการสร้างแม่ตัวอย่าง. ฝ่ายส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 7 กระทรวงสาธารณสุข, 2536. (อัดสำเนา)
89. Kajanoja P, Widholm O. Pregnancy and delivery in women aged 40 and over. *Obstet Gynecol* 1978; 51: 47-51.
90. Janowitz B, Nakamura MS, Estellita LF, Brown MS, Clopton D. Cesarean section in Brazil. *Soc Sci Med* 1982; 16: 19-25.
91. Placek PJ, Taffel S, Moien M. Cesarean section delivery rates: United States, 1981. *Am J Public Health* 1983; 73: 861-2.

92. พันธกา ปิยะภิญโญ. ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนัก, ความสูงและน้ำหนักเพิ่มระหว่าง-
ตั้งครรภ์ของมารดากับการคลอดในโรงพยาบาลรามธิบดี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์-
มหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
93. อำนวย ลอยกุลนันท์. ปัจจัยเสี่ยงบางประการที่มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการ-
ตั้งครรภ์เดี่ยวในมารดาอายุ 35 ปีขึ้นไป. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาสาธารณสุขศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
94. อติศักดิ์ จินตนาคิลก. การผ่าตัดคลอดฉุกเฉินในรายเคผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องและ
แนวทางแก้ไขในโรงพยาบาลตากสิน. ตากสินเวชสาร 2536; 11: 35-8.
95. ศรีวรรณ ไชยประสิทธิ์. อัตราการผ่าตัดท้องทำคลอดในโรงพยาบาลราชวิถี.
วารสารกรมการแพทย์ 2536; 18: 186-91.
96. จิตเกษม สุวรรณรัฐ. การตั้งครรภ์ในสตรีอายุมากในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์.
สงขลานครินทร์เวชสาร 2537; 12: 199-200.
97. สันทนา เจริญกุล. การเปรียบเทียบการชักนำให้เกิดการเจ็บครรภ์คลอดในหญิงตั้งครรภ์
ที่มีน้ำเดินก่อนเจ็บครรภ์ 6 และ 12 ชั่วโมง. วชิรเวชสาร 2538; 39: 1-5.
98. มานิต ศรีประโมทย์, ไพโรจน์ ลีวะภิญโญ. การใช้ยาแอมพิซิลินป้องกันการติดเชื้อในการ
ผ่าตัดคลอดผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงต่ำ. วชิรเวชสาร 2538; 39: 13-19.
99. คทาพร อติชาติ. การรักษาภาวะสายสะดือข้อยึดในโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้า
ตากสินมหาราช ประสพการณ์ 5 ปี. วารสารโรงพยาบาลชลบุรี 2538; 20: 20-1.

100. สุรัตน์ ธารรงค์ดี. ทารกโตเกินขนาดในโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ: อุบัติการณ์และภาวะแทรกซ้อน. วารสารกรมการแพทย์ 2538; 20: 81-4.
101. พูนสุข ช่วยทอง. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางคลินิกและสังคมบางประการระหว่าง มารดาที่ผ่าท้องทำคลอดครั้งแรกและคลอดปกติ ในโรงพยาบาลรามาริบัติ: พ.ศ.2527. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
102. สุภารัตน์ สุวารี. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงด้านชีวการแพทย์และจิตสังคมของมารดา ในระยะตั้งครรภ์ ที่มีต่อผลลัพธ์ของการตั้งครรภ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
103. ประเสริฐ จิระพัฒนสกุล, ชัญวลี ศรีสุโข. ทารกทำกัน การเลือกวิธีคลอดและผลของการคลอดในโรงพยาบาลพิจิตร. วารสารวิชาการแพทย์เขต 6 2531; 2: 35-44.
104. พิมพ์สุรางค์ เพชรบูรณิน. ผลการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนต่อความวิตกกังวลของมารดา ที่มารับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องซ้ำ ในโรงพยาบาลรามาริบัติ. วิทยานิพนธ์ - วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.
105. Taffel SM. Cesarean delivery in the United States, 1990. Vital Health Stat 21 1994; 51: 1-24.
106. Lwanga SK, Lemeshow S. Sample size determination in health studies. A practice Manual. Geneva: World Health Organization, 1991: 1-3.

104. สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน
พ.ศ. 2537. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2538.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม _ _ _

วิธีการคลอด _____

เลขที่ภายใน/38

วันที่ตอบแบบสอบถาม/...../2538

ตึกเตี้ยง.....

เรื่อง

ปัจจัยทางคลินิกและสังคมของมารดาที่คลอดโดยการผ่าท้องทำคลอด
ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ ใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น คำตอบของท่าน
เป็นประโยชน์อย่างมากในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะ
เก็บไว้เป็นความลับ จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตรงตาม
ความเป็นจริง

แบบสอบถามมารดา แบ่งเป็น 2 ส่วน รวม 22 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การฝากครรภ์และการคลอด

ชื่อ-สกุล ผู้ตรวจสอบ.....

ผลบรรณาธิกรณ _____ ถูกต้อง

_____ ต้องแก้ไข

_____ แก้ไขแล้ว

แบบสอบถาม

ชุดที่ 1 แบบสอบถามมารดา (22ข้อ)

เลขที่	___	___	___
	1	3	

วิธีการคลอด ___
4

กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงใน () หน้าคำตอบ , เติมคำหรือข้อความ
ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

สำหรับเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (12 ข้อ)

1. ขณะนี้ท่านอายุ (เต็ม) ปี

___ ___
5 6

2. เชื้อชาติ

() 1. ไทย () 2. จีน

7

() 3. อื่น ๆ ระบุ

3. ศาสนา

() 1. พุทธ () 2. คริสต์

8

() 3. อิสลาม () 4. อื่น ๆ ระบุ

4. น้ำหนักก่อนตั้งครรภ์ กิโลกรัม

___ ___ ___
9 11

น้ำหนักวันที่มาคลอด กิโลกรัม

___ ___ ___
12 14

ส่วนสูง..... เซนติเมตร

___ ___ ___ ___
15 18

5. การศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับ

() 0. ไม่ได้เรียน

19

() 1. ป.1 - ป.6 หรือ ป.7

() 2. ม.1 - ม.3 หรือ ม.ศ.1 - ม.ศ.3

() 3. ม.4 - ม.6 หรือ ม.ศ.4 - ม.ศ.5

() 4. ป.ว.ช.

() 5. ป.ว.ส., อนุปริญญา

() 6. ปริญญาตรี

() 7. อื่น ๆ ระบุ.....

6. สถานภาพสมรส	—
() 1. คู่ จดทะเบียนสมรส () 2. คู่ ไม่จดทะเบียนสมรส	20
() 3. หม้าย () 4. หย่าร้าง	
() 5. แยกกันอยู่ () 6. อื่น ๆ ระบุ	
7. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหลัก คือ	—
() 1. รับจ้าง () 2. พนักงานบริษัทเอกชน	21
() 3. รับราชการ รัฐวิสาหกิจ () 4. ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	
() 5. ทำนา ทำไร่ ทำสวน () 6. แม่บ้าน	
() 7. อื่น ๆ ระบุ.....	
8. ปัจจุบันสามีของท่านประกอบอาชีพหลัก คือ	—
() 1. รับจ้าง () 2. พนักงานบริษัทเอกชน	22
() 3. รับราชการ รัฐวิสาหกิจ () 4. ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	
() 5. ทำนา ทำไร่ ทำสวน () 6. ว่างงาน	
() 7. อื่น ๆ ระบุ.....	
9. รายได้ภายในครอบครัวท่าน ได้รับจากผู้ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	— —
() 1. ตัวท่าน () 2. สามี	23 24
() 3. บุตร () 4. พ่อ และ/หรือ แม่	
() 5. ญาติ คือ	
() 6. บุคคลอื่น คือ	
() 7. อื่น ๆ ระบุ.....	
10. รายได้ภายในครอบครัวท่านรวมกันโดยเฉลี่ยต่อเดือน	— — — —
	25 29
11. ค่าใช้จ่ายในครอบครัวท่านเพียงพอ หรือไม่	—
() 1. เพียงพอ มีเงินเหลือเก็บ	30
() 2. เพียงพอ <u>ไม่มี</u> เงินเหลือเก็บ	
() 3. ไม่เพียงพอ	
() 4. ไม่แน่นอน	
() 5. อื่น ๆ ระบุ	

12. ค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตรครั้งนี้ท่านเบิกได้หรือไม่	—
() 0. ไม่ได้	31
() 1. ได้รับจากทางราชการ	
() 2. ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ	
() 3. ได้รับจากการประกันสังคม	
() 4. บริษัทจ่ายให้	
() 5. นายจ้างจ่ายให้	
() 6. อื่น ๆ ระบุ	
<u>ส่วนที่ 2</u> ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การฝากครรภ์และการคลอด (10 ข้อ)	
13. การตั้งครรภ์ครั้งนี้ ท่านฝากครรภ์ที่ไหนบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
() 1. ไม่ได้ฝากครรภ์	—
() 2. ฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	32
() 3. ฝากครรภ์ที่คลินิก แต่ต้องการคลอดที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	—
() 4. ฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลอื่น แต่ต้องการคลอดที่โรงพยาบาล- จุฬาลงกรณ์	33
() 5. ฝากครรภ์ศูนย์บริการสาธารณสุข แต่ต้องการคลอดที่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	—
() 6. อื่น ๆ ระบุ	34
	35
	36
	37
14. ถ้าท่านเคยฝากครรภ์ครั้งนี้ ท่านได้มาฝากครรภ์จนถึงวันที่มาคลอด รวมทั้งหมด ครั้ง	— —
	38 39
15. ท่านมาฝากครรภ์ตามที่แพทย์นัด	—
() 1. ทุกครั้ง	40
() 2. เป็นบางครั้ง เพราะ.....	
16. ท่านมาฝากครรภ์ครั้งแรก เมื่อตั้งครรภ์ได้	— —
	41 42

17. ก่อนตั้งครรภ์ครั้งนี้ ท่านเคยมีปัญหาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์หรือไม่
- () 0. ไม่มี 43
- () 1. มี คือ เคยแท้ง
- () 2. มี คือ เคยท้องนอกมดลูก
- () 3. มี คือ เด็กตายในครรภ์ก่อนคลอด
- () 4. มี คือ มีบุตรยากโดยไม่ทราบสาเหตุ
- () 5. มี คือ อื่น ๆ ระบุ
18. การคลอดครั้งนี้ ระยะเวลาตั้งครรภ์ของท่าน
- () 1. ครบกำหนด () 2. คลอดก่อนกำหนด 44
- () 3. เกินกำหนด () 4. ไม่ทราบ
- () 5. อื่น ๆ ระบุ
19. ก่อนคลอดครั้งนี้ ท่านเลือกวิธีการคลอดไว้ล่วงหน้าหรือไม่
- () 0. ไม่ได้เลือก (ข้ามไปตอบข้อ 21) 45
- () 1. เลือก คือ ต้องการคลอดเองทางช่องคลอด
- () 2. เลือก คือ ต้องการคลอดโดยการผ่าท้องทำคลอด
- () 3. อื่น ๆ ระบุ
20. สาเหตุที่ท่านเลือกคลอดวิธีดังกล่าว เพราะ
- () 1. เคยคลอดเองทางช่องคลอดมาก่อน 46
- () 2. เคยคลอดโดยการผ่าท้องทำคลอดมาก่อน
- () 3. อื่น ๆ ระบุ
21. ก่อนตั้งครรภ์ครั้งนี้ ท่านเคยได้รับการผ่าท้องทำคลอดมาก่อนหรือไม่
- () 0. ไม่เคย () 1. 1 ครั้ง 47
- () 2. 2 ครั้ง () 3. มากกว่า 2 ครั้ง
22. ก่อนตั้งครรภ์ครั้งนี้ ท่านเคยได้รับการผ่าตัดมดลูกมาก่อนหรือไม่
- () 0. ไม่เคย 48
- () 1. เคย เพราะ
- () 2. อื่น ๆ ระบุ

แบบบันทึก

โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้บันทึกจากรายงานประวัติมารดา

เลขที่แบบบันทึก _ _ _

วิธีการคลอด _____

เลขที่ภายใน/38

วันที่บันทึก...../...../2538

ตึก.....เตียง.....

เรื่อง

ปัจจัยทางคลินิกและสังคมของมารดาที่คลอดโดยการผ่าท้องทำคลอด

ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ชื่อ-สกุล ผู้บันทึก.....

ผลบรรณาธิกรณ _____ ถูกต้อง

_____ ต้องแก้ไข

_____ แก้ไขแล้ว

แบบบันทึก

เลขที่	___	___	___
	1		3

วิธีการคลอด ___

4

ชุดที่ 2 แบบบันทึกสำหรับเจ้าหน้าที่ (8 ข้อ)

โดยการบันทึกจากรายงานประวัติมารดา

สำหรับเจ้าหน้าที่

เลขที่การคลอด.....	—
วันที่บันทึก/...../..... เดียง	49
H.N...../..... A.N...../38	—
วัน เดือน ปี ที่คลอด/...../.....	50
เวลาคลอด	—
1. ครรภ์ที่.....	51
จำนวนครั้งที่คลอด	—
จำนวนครั้งที่แท้ง	—
วันแรกของประจำเดือนครั้งสุดท้าย/...../.....	—
วันกำหนดคลอด/...../.....	—
2. อายุครรภ์ สัปดาห์ (เต็ม)	—
3. ชนิดการคลอด	52 53
คลอดทางช่องคลอด โดย	—
() 1. คลอดปกติ(N/L) (ข้ามไปตอบข้อ 7,8)	—
() 2. คลอดโดยใช้คีม(F/E) เพราะ.....	54
.....(ข้ามไปตอบข้อ 7,8)	—
() 3. คลอดโดยใช้เครื่องสุญญากาศ(V/E) เพราะ.....	55
.....(ข้ามไปตอบข้อ 7,8)	—
() 4. การคลอดท่าก้น (ข้ามไปตอบข้อ 7,8)	56
	—
	57

() 5. ผ่าท้องทำคลอด (C/S) (ตอบต่อข้อ 4,5,6,7,8)	—
	58
() 6. อื่น ๆ ระบุ(ข้ามไปตอบข้อ 7,8)	—
	59
4. กรณีผ่าท้องทำคลอด มีข้อบ่งชี้คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	— —
() 1. มารดาอายุ \geq 35 ปี ระบุอายุ ปี (เต็ม)	60 61
() 2. มารดาอายุ \leq 16 ปี ระบุอายุ ปี (เต็ม)	— —
() 3. มารดาน้ำหนักเพิ่ม \geq 12 ก.ก. ตลอดระยะเวลา การตั้งครรภ์ ระบุน้ำหนัก ก.ก.	62 63
	— — —
	64 66
() 4. มารดาสูง \leq 135-140 ซม. ระบุความสูง..... ซม.	— — — —
	67 70
() 5. การผิดสัดส่วนระหว่างเด็กในครรภ์กับเชิงกราน (Cephalopelvic disproportion)	—
	71
() 6. การคลอดที่ยาวนานผิดปกติ ในระยะที่....ของการคลอด (Prolonged labor)	—
	72
() 7. มดลูกหดรั้งตัวผิดปกติ คือ () 1. มากเกินไป	—
	() 2. น้อยเกินไป
	73
() 8. ส่วนนำการคลอดผิดปกติ คือ.....	—
	74
() 9. ท่าเด็กผิดปกติ คือ.....	—
	75
() 10. มารดาได้รับการผ่าท้องทำคลอดในครรภ์ก่อน (Previous C/S)	—
	76
() 11. มารดาเคยได้รับการผ่าตัดมดลูกมาก่อน	—
	77
() มีภาวะแทรกซ้อนทางสูติกรรม คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
() 12. รกเกาะต่ำ (Placental previa)	—
	78
() 13. รกลอกตัวก่อนกำหนด (Placental abruption)	—
	79

() 14. ถุงน้ำแตกก่อนกำหนด (Premature rupture of membranes)	—
	80
() 15. มีความดันโลหิตสูงจากการตั้งครรภ์ คือ.....	—
.....	81
() 16. อื่น ๆ ระบุ	—
	82
() มีภาวะแทรกซ้อนทางนรีเวช คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
() 17. เนื้องอกชนิดขวางช่องทางคลอด	—
	83
() 18. เริ่มที่อวัยวะเพศ	—
	84
() 19. มะเร็งปากมดลูกระยะ	—
	85
() 20. อื่น ๆ ระบุ.....	—
	86
() มีภาวะแทรกซ้อนทางอายุรศาสตร์ คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
() 21. โรคหัวใจ คือ.....	—
	87
() 22. โรคเบาหวาน	—
	88
() 23. โรคความดันโลหิตสูง	—
	89
() 24. อื่น ๆ ระบุ	—
	90
() 25. เด็กอยู่ในภาวะวิกฤต (Fetal distress)	—
	91
() 26. สายสะดือยื่นในระยะคลอด (Prolapse cord)	—
	92

() 27. ครรภ์แฝด คือ () 1.แฝดสอง () 2.แฝดสาม	—	
	93	
() 28. อื่น ๆ ระบุ.....	—	
	94	
5. ชนิดของการผ่าท้องทำคลอดบุตรครั้งนี้	—	
() 1. แบบฉุกลง คือไม่ได้เตรียมตัวมาก่อน	95	
() 2. มีการเตรียมตัวล่วงหน้า โดยแพทย์นัดมานอนโรงพยาบาลก่อน เพื่อเตรียมการผ่าตัด		
6. ก่อนการผ่าท้องทำคลอดครั้งนี้ ได้ใช้ยาเร่งคลอด หรือไม่	—	
() 1. ไม่ใช่ () 2. ใช่	96	
7. ถ้าเป็นครรภ์แฝด เด็กคนที่ 1 ส่วนหน้า คือ.....	—	
	97	
เด็กคนที่ 2 ส่วนหน้า คือ.....	—	
	98	
8. สภาพเด็กแรกเกิด		
1. จำนวนเด็กแรกเกิด คน	—	
2. เพศ	99	
คนที่ 1 () 1. ชาย () 2. หญิง () 3. ไม่ทราบ	—	
	100	
(ว่าง) คนที่ 2 () 2. ชาย () 2. หญิง () 3. ไม่ทราบ	—	
	101	
3. น้ำหนักแรกเกิด คนที่ 1 กรัม	— — — —	
	102	105
(ว่าง) คนที่ 2 กรัม	— — — —	
4. สภาพขณะเกิด	106	109
คนที่ 1 () 1. มีชีวิต () 2. ไม่มีชีวิต	—	
	110	
(ว่าง) คนที่ 2 () 1. มีชีวิต () 2. ไม่มีชีวิต	—	
	111	

แบบบันทึก

สำหรับเจ้าหน้าที่

5. Apgar score

คนที่ 1 1 นาที

— —

112 113

5 นาที

— —

114 115

(ว่าง) คนที่ 2 1 นาที

— —

116 117

5 นาที

— —

118 119

ประวัติผู้วิจัย

นางสาว กนิษฐา เล่าห์ตถพงษ์ภุณี เกิดวันที่ 5 สิงหาคม 2507 ที่อำเภอเมือง
จังหวัดสุโขทัย สำเร็จการศึกษาเทียบเท่าปริญญาตรีประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และ
ผดุงครรภ์ชั้นสูง วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร เมื่อ
ปี พ.ศ.2529 เข้ารับราชการในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกลาง สำนักงานแพทย์
กรุงเทพมหานคร ต่อมาสำเร็จการศึกษาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (บริหารโรงพยาบาล)
จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อ ปี พ.ศ.2534 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร -
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ปี พ.ศ.2537 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง
นักวิชาการควบคุมโรค 5 ฝ่ายแผนงานและประเมินผล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย
จังหวัดสุโขทัย